Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

13 päivänä joulukuuta 2017*

Henkilöstö – EIP:n henkilöstö – Kanteen nostamisen määräaika – Kohtuullinen aika – Eläkkeet – Vuoden 2008 uudistus – Työsuhteen sopimukseen perustuva luonne – Oikeasuhteisuus – Perusteluvelvollisuus – Oikeusvarmuus – Vastuu – Henkinen kärsimys

Asiassa T-482/16 RENV,

Oscar Orlando Arango Jaramillo, Euroopan investointipankin toimihenkilö, kotipaikka Luxembourg (Luxemburg), ja muut Euroopan investointipankin toimihenkilöt, joiden nimet mainitaan liitteessä,[1] edustajinaan asianajajat C. Cortese ja B. Cortese,

kantajina,

vastaan

Euroopan investointipankki (EIP), asiamiehinään aluksi C. Gómez de la Cruz ja T. Gilliams, sittemmin Gilliams ja G. Nuvoli ja lopulta Gilliams ja G. Faedo, avustajanaan asianajaja P.-E. Partsch,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 270 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan yhtäältä, että kantajien vuoden 2010 helmikuun palkkalaskelmiin sisältyvät EIP:n päätökset heidän eläkemaksujensa korottamisesta kumotaan, ja toisaalta, että EIP velvoitetaan maksamaan yhden euron symbolinen korvaus kantajille väitetysti aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Prek (esittelevä tuomari) sekä tuomarit E. Buttigieg ja M. J. Costeira,

kirjaaja: hallintovirkamies G. Predonzani,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 5.5.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

1 Luettelo muista Euroopan investointipankin toimihenkilöistä on liitetty ainoastaan asianosaisille tiedoksi annettuun versioon.

tuomion [2]

1 Käsiteltävä asia on tullut vireille 9.7.2013 annetulla tuomiolla Arango Jaramillo ym. v. EIP (T-234/11 P RENV–RX, EU:T:2013:348; jäljempänä uudelleenkäsittelyn jälkeen muutoksenhaussa annettu tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin (muutoksenhakujaosto) kumosi 4.2.2011 annetun määräyksen Arango Jaramillo ym. v. EIP (F-34/10, EU:F:2011:7; jäljempänä kumottu määräys) ja palautti asian Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi.

2 Uudelleenkäsittelyn jälkeen muutoksenhaussa annettu tuomio oli tullut vireille 28.2.2013 annetulla tuomiolla Uudelleenkäsittely Arango Jaramillo ym. v. EIP (C-334/12 RX–II, EU:C:2013:134; jäljempänä uudelleenkäsittelyä koskeva tuomio), jossa unionin tuomioistuin totesi, että koska 19.6.2012 annettu tuomio Arango Jaramillo ym. v. EIP (T-234/11 P, EU:T:2012:311; jäljempänä uudelleenkäsitelty tuomio) koski kumotusta määräyksestä tehtyä valitusta, se vahingoitti Euroopan unionin oikeuden johdonmukaisuutta, ja näin ollen kumosi kyseisen tuomion ja palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.

[– –]

I Ensimmäisessä oikeusasteessa käyty menettely ja kumottu määräys

18 Kantajat nostivat 26.5.2010 virkamiestuomioistuimen kirjaamoon jätetyllä kannekirjelmällään kanteen, joka rekisteröitiin viitenumerolla F-34/10 ja jossa he vaativat yhtäältä, että heidän vuoden 2010 helmikuun palkkalaskelmansa kumotaan siltä osin kuin niistä kävi ilmi EIP:n päätökset korottaa heidän eläkemaksujaan, ja toisaalta, että EIP velvoitetaan maksamaan yhden euron symbolinen korvaus heille aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä.

19 Virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 20.7.2010 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla EIP esitti virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 78 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiväitteen ja vaati virkamiestuomioistuinta toteamaan, ettei kannetta oteta tutkittavaksi, itse pääasiaa käsittelemättä.

20 Oikeudenkäyntiväitteestä esittämissään huomautuksissa kantajat väittivät muun muassa, että kun otetaan huomioon asian erityiset olosuhteet ja erityisesti se, ettei EIP:n toimihenkilöiden nostamia kanteita varten ole kirjallisesti säädetty tai määrätty mitään määräaikoja, kolmen kuukauden ja kymmenen päivän yleisen kanteen nostamisen määräajan suppea soveltaminen loukkasi heidän oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin (kumotun määräyksen 18 kohta).

21 Kumotulla määräyksellä, joka annettiin virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 78 artiklan nojalla, virkamiestuomioistuin jätti kanteen tutkimatta, koska se oli myöhästynyt, aloittamatta suullista käsittelyä ja siirtämättä oikeudenkäyntiväitettä ratkaistavaksi pääasian yhteyteen.

22 Kuten kumotun määräyksen 15 ja 16 kohdasta käy ilmi, virkamiestuomioistuin katsoi, että kun otetaan huomioon yhtäältä se seikka, että asianomaiset toimihenkilöt olivat saaneet helmikuun 2010 palkkalaskelmiensa sisällöstä tiedon vasta maanantaina 15.2.2010, ja toisaalta pitkien etäisyyksien vuoksi kymmenellä päivällä pidennetty määräaika, kyseisten toimihenkilöiden määräaika kanteen nostamiselle oli päättynyt tiistaina 25.5.2010.

23 Mainitun määräyksen 17 kohdassa virkamiestuomioistuin kuitenkin totesi, että asianomaisten toimihenkilöiden kanne saapui sen kirjaamoon sähköisesti vasta tiistain 25.5. ja keskiviikon 26.5.2010 välisenä yönä, tarkemmin 26.5.2010 kello 00.00.

2 Tästä tuomiosta on otettu tähän vain kohdat, joiden julkaisemista unionin yleinen tuomioistuin pitää aiheellisena.

24 Virkamiestuomioistuin jätti kumotulla määräyksellään kanteen tutkimatta. Se totesi lähinnä, että koska kanteen nostamisen määräaika oli päättynyt 25.5.2010, asianomaisten toimihenkilöiden kanne, joka saapui virkamiestuomioistuimen kirjaamoon sähköisesti vasta 26.5.2010 klo 00.00, oli myöhästynyt, ja näin ollen se oli jätettävä tutkimatta. Se hylkäsi toimihenkilöiden väitteet yhtäältä siitä, että heidän oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin oli loukattu, ja toisaalta siitä, että kyseessä olivat ennalta arvaamattomat seikat tai ylivoimainen este.

II Muutoksenhaku unionin yleisessä tuomioistuimessa

25 Kantajat esittivät unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 28.4.2011 toimittamallaan kirjelmällä kumotusta määräyksestä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevan 9 artiklan mukaisen valituksen, joka rekisteröitiin viitenumerolla T-234/11 P.

26 Kantajat vaativat kyseisessä valituksessa, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa kyseisen määräyksen, hylkää EIP:n asiassa F-34/10 esittämän oikeudenkäyntiväitteen ja palauttaa asian virkamiestuomioistuimeen, jotta se voi ratkaista pääasian.

27 Todettuaan ensin, etteivät asianosaiset olleet kuukauden kuluessa siitä, kun heille oli ilmoitettu kirjallisen käsittelyn päättymisestä, pyytäneet järjestämään suullista käsittelyä, unionin yleinen tuomioistuin päätti ratkaista asian ilman suullista käsittelyä.

28 Kantajat vetosivat valituksensa tueksi kolmeen valitusperusteeseen, joista ensimmäinen oli ensisijainen ja kaksi muuta toissijaisia. Ensimmäinen valitusperuste koski ensimmäisessä oikeusasteessa nostettavan kanteen nostamisen ”kohtuullisen ajan” käsitteen tulkinnassa tapahtunutta oikeudellista virhettä ja muun muassa sitä, että suhteellisuusperiaatetta ja oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin oli loukattu. Toinen valitusperuste koski oikeudellista virhettä sovellettavien menettelymääräysten ja muun muassa niiden menettelymääräysten tulkinnassa, jotka liittyvät ennalta-arvaamattomien seikkojen olemassaoloon. Kolmas valitusperuste koski sitä, että seikkoja, joilla virkamiestuomioistuimelle esitettiin näyttöä ennalta-arvaamattomasta seikasta, oli vääristetty, ja sitä, että asian selvittämistoimia ja prosessinjohtotoimia ensimmäisessä oikeusasteessa koskevia sääntöjä oli rikottu.

29 Uudelleenkäsitellyssä tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksen, koska kantajien täten esittämät valitusperusteet eivät osittain täyttäneet tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ja olivat muilta osin perusteettomia.

30 Unionin yleinen tuomioistuin perusteli ensimmäisen ensisijaisen valitusperusteen hylkäämistä sillä, että virkamiestuomioistuin oli soveltanut kumotussa määräyksessä valittajien tilanteeseen asianmukaisesti sääntöä, jonka mukaan kolmen kuukauden määräaikaa oli – analogisesti Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 91 artiklan 3 kohdassa säädetyn kanteen nostamisen määräajan kanssa – lähtökohtaisesti pidettävä kohtuullisena aikana, jonka kuluessa EIP:n toimihenkilön oli nostettava kumoamiskanne tämän viimeksi mainitun päätöksestä, joka on hänelle vastainen (uudelleenkäsitellyn tuomion 27 kohta).

31 Mainitun uudelleenkäsitellyn tuomion 27 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä, että ”a contrario – – on lähtökohtaisesti katsottava, että kannetta, jonka EIP:n toimihenkilö on nostanut kolmen kuukauden määräajan, jota on pidennetty kymmenellä päivällä pitkien etäisyyksien vuoksi, päättymisen jälkeen, ei ole nostettu kohtuullisessa ajassa”. Kyseinen tuomioistuin lisäsi, että tällainen a contrario -tulkinta on hyväksyttävä, ”koska vain preklusiivisia määräaikoja koskevien menettelysääntöjen tiukka soveltaminen vastaa oikeusvarmuuden vaatimusta sekä tarvetta välttää oikeudenhoidossa kaikkea syrjintää ja mielivaltaista kohtelua”.

32 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kyseisen tuomion 30 kohdassa asianomaisten toimihenkilöiden väitteet, joiden mukaan virkamiestuomioistuin korvasi kohtuullisen ajan noudattamisen periaatteen – joka on itsessään joustava ja mahdollistaa asiassa kyseessä olevien etujen tosiasiallisen vertailun – täsmällisellä, tiukasti sovellettavalla ja yleisellä kolmen kuukauden määräajalla. Se katsoi erityisesti, että virkamiestuomioistuin oli ainoastaan soveltanut ”oikeussääntöä, joka – – seura[si] selvästi ja täsmällisesti [mainitun tuomion 27 kohdassa mainitun unionin yleisen tuomioistuimen] oikeuskäytännön a contrario -tulkinnasta”; säännössä sovelletaan erityisesti kohtuullisen ajan noudattamisen periaatetta EIP:n ja sen henkilöstön välisissä riidoissa, jotka ovat hyvin samankaltaisia kuin unionin ja sen virkamiesten ja muun henkilöstön väliset riidat. Unionin yleinen tuomioistuin lisäsi, että ”kyseinen sääntö, joka perustu[i] yleiselle olettamalle, jonka mukaan kolmen kuukauden määräaika riitt[i] lähtökohtaisesti siihen, että EIP:n toimihenkilöt voivat arvioida heille vastaisten EIP:n toimien laillisuuden ja tarvittaessa valmistella kanteensa, ei edellytä, että sitä soveltavien unionin tuomioistuinten olisi otettava huomioon kunkin yksittäisen tapauksen olosuhteet ja erityisesti vertailtava tosiasiallisesti asiassa kyseessä [olleita] intressejä”.

33 Unionin yleinen tuomioistuin viittasi uudelleenkäsitellyn tuomion 33–35 kohdassa tähän kanteen nostamisen määräajan määrittämistä koskevaan päättelyyn jättääkseen ottamatta huomioon sen, että sähkökatkon väitettiin viivästyttäneen kannekirjelmän lähettämistä, sen, että EIP ei ollut täyttänyt täsmällisten määräaikojen vahvistamista koskevaa sääntelyvastuutaan, sekä eräät muut käsiteltävään asiaan liittyvät erityiset olosuhteet, joihin asianomaiset toimihenkilöt ovat vedonneet.

34 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kyseisen tuomion 41–43 kohdassa myös asianomaisten toimihenkilöiden väitteet, jotka koskivat suhteellisuusperiaatteen ja tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden loukkaamista.

35 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi lopuksi uudelleenkäsitellyn tuomion 51–58 kohdassa asianomaisten toimihenkilöiden väitteet, jotka koskivat virkamiestuomioistuimen kieltäytymistä luonnehtimasta heidän kanteensa myöhästyneeseen nostamiseen johtaneita olosuhteita ennalta arvaamattomiksi seikoiksi tai ylivoimaiseksi esteeksi. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi samoin saman tuomion 59–66 kohdassa kyseisten toimihenkilöiden väitteen siitä, että ennalta arvaamattomien seikkojen tai ylivoimaisen esteen olemassaoloa koskevat todisteet oli otettu huomioon vääristyneellä tavalla.

III Uudelleenkäsittely unionin tuomioistuimessa

36 Ensimmäisen julkisasiamiehen ehdotuksesta unionin tuomioistuin (unionin tuomioistuimen työjärjestyksen, sellaisena kuin se oli voimassa ehdotuksen esittämisajankohtana, 123 b artiklassa määrätty erityisjaosto) totesi asiassa C-334/12 RX 12.7.2012 tekemässään päätöksessä, että tuomio on käsiteltävä uudelleen. Tämän viimeksi mainitun päätöksen sanamuodon mukaan uudelleenkäsittelyn kohteena oli kysymys siitä, vahingoittaako uudelleenkäsitelty tuomio unionin oikeuden yhtenäisyyttä tai johdonmukaisuutta sen vuoksi, että unionin yleinen tuomioistuin oli muutoksenhakuasteena tulkinnut ”kohtuullisen ajan” käsitettä sellaisen kumoamiskanteen nostamisen yhteydessä, jonka EIP:n toimihenkilöt olivat nostaneet EIP:n antamasta heille vastaisesta toimesta, siten että se tarkoittaa määräaikaa, jonka ylittäminen merkitsee automaattisesti kanteen myöhästymistä ja näin ollen sen tutkimatta jättämistä ilman, että unionin tuomioistuimilla olisi ollut velvollisuutta ottaa huomioon asiaan liittyviä erityisiä olosuhteita, sekä kysymys siitä, voiko tämä ”kohtuullisen määräajan” käsitteen tulkinta loukata Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettua oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan.

37 Uudelleenkäsittelyä koskevassa tuomiossa unionin tuomioistuin kumosi uudelleenkäsitellyn tuomion katsottuaan ensin, että se tosiasiallisesti vahingoitti unionin oikeuden johdonmukaisuutta, koska unionin yleinen tuomioistuin oli muutoksenhakuasteena tulkinnut ”kohtuullisen ajan” käsitettä sellaisen kumoamiskanteen yhteydessä, jonka EIP:n toimihenkilöt olivat nostaneet EIP:n antamasta

heille vastaisesta toimesta, siten, että se tarkoittaa kolmen kuukauden määräaikaa, jonka ylittäminen merkitsee automaattisesti sitä, että kanne myöhästyy ja että se näin ollen jätetään tutkimatta, ilman, että unionin tuomioistuinten olisi pitänyt ottaa huomioon käsiteltävään asiaan liittyviä olosuhteita (uudelleenkäsittelyä koskevan tuomion 26, 27 ja 54 kohta).

38 Unionin tuomioistuin katsoi niin ikään, että tämä kohtuullisen ajan käsitteen vääristyminen oli asettanut asianomaiset toimihenkilöt tilanteeseen, jossa heidän oli mahdotonta puolustaa palkkaukseensa liittyviä oikeuksiaan käyttämällä perusoikeuskirjan 47 artiklassa määrätyt edellytykset täyttävää tehokasta oikeussuojakeinoa tuomioistuimessa (uudelleenkäsittelyä koskevan tuomion 45 kohta).

39 Unionin tuomioistuin kuitenkin katsoi, että lopullinen ratkaisu kantajien kanteen tutkittavaksi ottamista koskevaan kysymykseen, erityisesti kun on kyse siitä, nostettiinko tämä kanne tehokkaan oikeussuojan periaatetta koskevan oikeuskäytännön mukaisessa kohtuullisessa ajassa, ei ollut johdettavissa tosiseikkoja koskevista toteamuksista, joihin uudelleenkäsitelty tuomio perustui, ja se totesi, ettei se voinut itse ratkaista riita-asiaa lopullisesti Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 62 b artiklan nojalla. Näin ollen unionin tuomioistuin määräsi uudelleenkäsittelymenettelyn oikeudenkäyntikuluista ja palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä arvioisi kaikkien asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, oliko aika, jonka kuluessa viimeksi mainitut nostivat kanteensa virkamiestuomioistuimessa, kohtuullinen (uudelleenkäsittelyä koskevan tuomion 56–59 kohta).

IV Uudelleenkäsittelyn jälkeinen muutoksenhaku unionin yleisessä tuomioistuimessa

40 Uudelleenkäsittelyä koskevasta tuomiosta seurasi 2.5.1991 annetun unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 121 a artiklan mukaisesti, että nyt esillä oleva valitus tuli jälleen unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

41 Huomautuksissaan siitä, millä tavoin uudelleenkäsittelyä koskeva tuomio olisi otettava huomioon asiaa ratkaistaessa, kantajat vaativat etenkin, että unionin yleinen tuomioistuin hyväksyisi ensimmäisen valitusperusteen ja kumoaisi sen perusteella kumotun määräyksen, koska kantajien virkamiestuomioistuimessa nostama kanne oli nostettu kohtuullisessa ajassa, kun otetaan huomioon kaikki asian olosuhteet (uudelleenkäsittelyn jälkeen muutoksenhaussa annetun tuomion 21 kohta). EIP vaati muun muassa, että unionin yleinen tuomioistuin ensisijaisesti palauttaa asian virkamiestuomioistuimeen ja toissijaisesti hylkää valituksen todettuaan ensin, että valittajien virkamiestuomioistuimessa nostamaa kannetta ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska se oli myöhästynyt siitä syystä, että kanne oli nostettu ajassa, joka ei ollut kaikkiin asian olosuhteisiin nähden kohtuullinen (uudelleenkäsittelyn jälkeen muutoksenhaussa annetun tuomion 20 kohta).

42 Uudelleenkäsittelyn jälkeen muutoksenhaussa antamassaan tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi kantajien valituksensa tueksi esittämän ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisen osan, joka koski virkamiestuomioistuimen kumotussa määräyksessään tekemää oikeudellista virhettä, joka koski ”kohtuullisen ajan” käsitteen tulkitsemista ensimmäisen oikeusasteen kanteen nostamista varten. Näin ollen ja ilman, että oli tarpeen lausua ensimmäisen valitusperusteen toisesta osasta sekä toisesta ja kolmannesta valitusperusteesta, unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksessa esitetyt vaatimukset ja kumosi kumotun määräyksen. Koska käsiteltävä asia ei ollut ratkaisukelpoinen, unionin yleinen tuomioistuin palautti lisäksi asian virkamiestuomioistuimen ratkaistavaksi (uudelleenkäsittelyn jälkeen muutoksenhaussa annetun tuomion 22, 35 ja 36 kohta).

V Asian palauttamisen jälkeinen käsittely virkamiestuomioistuimessa

43 Virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisesti virkamiestuomioistuimen kirjaamo kehotti 8.8.2013 päivätyllä kirjeellä kantajia esittämään kirjalliset huomautuksensa uudelleenkäsittelyn jälkeen muutoksenhaussa annetusta tuomiosta.

44 Kantajat jättivät 27.9.2013 virkamiestuomioistuimen kirjaamoon huomautuksensa ja asian käsittelyn lykkäämistä koskevan pyynnön.

45 Virkamiestuomioistuimen kirjaamo ilmoitti 3.10.2013 päivätyssä kirjeessään vastaanottaneensa nämä huomautukset ja ilmoitti kantajille, että asian käsittelyn lykkäämistä koskeva pyyntö käsiteltäisiin myöhemmin. Samana päivänä se välitti kantajien huomautukset EIP:lle ja ilmoitti sille sen huomautusten esittämiselle asetetun määräajan. EIP esitti huomautuksensa 12.11.2013.

46 Virkamiestuomioistuimen kirjaamo ilmoitti 14.4.2014 päivätyllä kirjeellään asianosaisille päätöksestään yhdistää tutkittavaksi ottamista koskeva kysymys pääasiaan ja kehotti EIP:tä esittämään vastineen.

47 EIP toimitti vastineensa 21.5.2014.

48 Kantajat jättivät vastauskirjelmänsä 11.7.2014.

49 EIP jätti oman vastauksensa 22.8.2014.

[– –]

51 Asianosaisten kuulemisen jälkeen asian käsittelyä virkamiestuomioistuimessa lykättiin 6.2.2015 annetulla määräyksellä Arango Jaramillo ym. v. EIP (F-34/10 RENV-RX, ei julkaistu, EU:F:2015:6), kunnes unionin yleinen tuomioistuin antaisi lopulliset päätökset asiassa T-240/14 P, Bodson ym. v. EIP, ja asiassa T-241/14 P, Bodson ym. v. EIP.

52 Virkamiestuomioistuimen kirjaamo ilmoitti 4.3.2016 päivätyillä kirjeillä asianosaisille, että asian käsittelyä oli jatkettu 26.2.2016 annetun tuomion Bodson ym. v. EIP (T-241/14 P, EU:T:2016:103) ja 26.2.2016 annetun tuomion Bodson ym. v. EIP (T-240/14 P, EU:T:2016:104) julistamisen jälkeen, ja se kehotti näitä esittämään huomautuksensa siitä, mitä johtopäätöksiä kyseisistä tuomioista olisi mahdollisesti tehtävä.

53 Kantajat esittivät huomautuksensa 25.4.2016. Virkamiestuomioistuimen kirjaamo ilmoitti 1.6.2016 EIP:lle päätöksestään olla liittämättä tämän myöhässä jättämiä huomautuksia asiakirja-aineistoon.

[– –]

55 Euroopan unionin ja sen henkilöstön välisten riitojen ratkaisemista ensimmäisenä oikeusasteena koskevan toimivallan siirtämisestä unionin yleiselle tuomioistuimelle 6.7.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2016/1192 (EUVL 2016, L 200, s. 137) 3 artiklan mukaisesti asia F-34/10 RENV-RX siirrettiin unionin yleiseen tuomioistuimeen sellaisena kuin se oli 31.8.2016. Se kirjattiin numerolla T-482/16 RENV ja jaettiin toiselle jaostolle.

56 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 5.5.2017 pidetyssä istunnossa.

VI Asianosaisten vaatimukset

57 Kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää EIP:n oikeudenkäyntiväitteen

– toissijaisesti siirtää oikeudenkäyntiväitteen käsiteltäväksi pääasian yhteydessä

– kumoaa kantajien vuoden 2010 helmikuun palkkalaskelmiin sisältyvät EIP:n päätökset, joilla heidän eläkemaksujaan korotettiin korottamalla yhtäältä mainitun maksun laskentaperustetta ja toisaalta laskennassa sovellettavaa kerrointa, joka ilmaistaan prosenttiosuutena bruttopalkasta

– velvoittaa EIP:n maksamaan yhden euron symbolisen korvauksen kantajille aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä

– velvoittaa EIP:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

58 EIP vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– jättää kumoamiskanteen tutkimatta

– toissijaisesti hylkää kumoamiskanteen perusteettomana

– näin ollen hylkää vahingonkorvausvaatimuksen ja

– velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

VII Oikeudellinen arviointi

A Kanteen tutkittavaksi ottaminen

59 Kantajat väittävät, että kun kaikki asiaan liittyvät seikat otetaan huomioon, kanne nostettiin kohtuullisessa ajassa. Käsiteltävä asia on heidän mukaansa monimutkainen, ja se koskee tärkeää kysymystä. Lisäksi EIP ei ole vahvistanut määräaikoja kanteen nostamiselle. Se ei myöskään antanut eläkeuudistuksen sisältöä asianmukaisesti tiedoksi henkilökunnalle. Kantajat eivät omasta mielestään toimineet epäjohdonmukaisella tai virheellisellä tavalla.

60 EIP kiistää tämän väitteen. Sen mukaan käsiteltävän asian monimutkaisuus ja tärkeys eivät anna aihetta ottaa kannetta tutkittavaksi. Lisäksi kantajat eivät osoittaneet asianmukaista huolellisuutta. Sen mukaan henkilökunnalle oli tiedotettu uudistuksesta selvästi ja täsmällisesti ennen sen voimaantuloa.

61 On muistettava, että yhdessäkään unionin oikeuden säädöksessä tai määräyksessä ei ole mainintaa EIP:n ja sen toimihenkilöiden välisiin riitoihin sovellettavasta kanteen nostamisen määräajasta. Myöskään henkilöstösääntöjen 41 artiklassa ei vahvisteta kanteen nostamisen määräaikaa, vaan ainoastaan ilmaistaan unionin tuomioistuinten toimivalta käsitellä EIP:n ja sen toimihenkilöiden väliset riidat.

62 On kuitenkin niin, että tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden, joka on unionin oikeuden yleinen periaate ja joka edellyttää, että yksityisellä on oltava riittävästi aikaa arvioida hänelle vastaisen toimen lainmukaisuutta ja valmistella tarvittaessa kannettaan, sovittaminen yhteen sen oikeusvarmuuden vaatimuksen kanssa, joka edellyttää, että tietyn ajan kuluttua unionin toimielinten toteuttamista toimista tulee lopullisia, edellyttää, että nämä riita-asiat saatetaan unionin tuomioistuinten käsiteltäviksi kohtuullisessa ajassa (ks. määräys 6.12.2002, D v. EIP, T-275/02 R, EU:T:2002:306, 31 ja 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 On siis tutkittava, voidaanko nyt käsiteltävää kannetta pitää kohtuullisessa ajassa nostettuna.

64 Kuluneen ajan kohtuullisuutta on oikeuskäytännön mukaisesti aina arvioitava käsiteltävän asian ominaispiirteiden perusteella niin, että huomioon otetaan erityisesti oikeusriidan merkitys asianosaiselle, asian monimutkaisuus sekä se, miten asianosaiset ovat toimineet (ks. uudelleenkäsittelyä koskevan tuomion 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että etukäteen määritellyn ajan ei voida yleisesti ottaen olettaa olevan kohtuullinen (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 12.5.2010, Bui Van v. komissio, T-491/08 P, EU:T:2010:191, 62 kohta).

65 Tältä osin on muistettava, että oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka henkilöstösääntöjen 91 artiklan 3 kohdassa säädettyä kolmen kuukauden määräaikaa sovelletaan ainoastaan unionin toimielinten ja niiden virkamiesten tai muiden toimihenkilöiden välisiin riitoihin eikä EIP:n ja sen toimihenkilöiden välisiin, puhtaasti jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen liittyviin riitoihin, mukaan lukien erityisesti riidat, joissa nämä henkilöt vaativat heille vastaisten EIP:n toimien kumoamista, se on asianmukainen vertailukohta, koska ensin mainitut riidat muistuttavat luonteeltaan jälkimmäisiä ja koska kummatkin kuuluvat yhtä lailla SEUT 270 artiklan mukaisen laillisuusvalvonnan piiriin (tuomio 23.2.2001, De Nicola v. EIP, T-7/98, T-208/98 ja T-109/99, EU:T:2001:69, 100 kohta).

66 Kun kuitenkin otetaan huomioon edellä 64 kohdassa mainittu kohtuullisen ajan käsite, henkilöstösääntöjen 91 artiklan 3 kohdassa säädettyä kolmen kuukauden määräaikaa ei voida analogisesti soveltaa preklusiivisena määräaikana EIP:n toimihenkilöihin nähden silloin, kun he nostavat kumoamiskanteen jälkimmäisen antamasta heille vastaisesta toimesta (uudelleenkäsittelyä koskevan tuomion 39 kohta).

67 Nyt käsiteltävässä asiassa asianosaisten kesken on riidatonta, että helmikuun 2010 palkkalaskelmiin sisältyviä riidanalaisia päätöksiä koskevan kanteen nostamisen määräaika alkoi kulua maanantaina 15.2.2010 eli ensimmäisenä arkipäivänä sen päivän jälkeen, jona mainitut palkkalaskelmat syötettiin EIP:n Peoplesoft-tietojärjestelmään ja joka oli lauantai 13.2.2010. Kantajien mukaan juuri kyseisenä päivänä, 15.2.2010, heidän oli mahdollista saada tieto helmikuun 2010 palkkalaskelmiensa sisällöstä.

68 Nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva kantajien kanne saapui virkamiestuomioistuimen kirjaamon sähköpostiin 26.5.2010 kello 00:00 eli kolme kuukautta ja 11 päivää sen päivän jälkeen, jolloin kantajat saivat tiedon mainituista palkkalaskelmista.

69 Kun tarkastellaan käsiteltävän asian olosuhteita, jotka on otettava huomioon tutkittaessa, nostettiinko kanne kohtuullisessa asiassa, on ensinnäkin muistettava, että kantajat kiistävät helmikuun 2010 palkkalaskelmiinsa sisältyvät päätökset ja esittävät siirtymäasetusta ja sopimuspöytäkirjaa koskevan lainvastaisuusväitteen. Nyt käsiteltävän asian oikeudelliset kysymykset koskevat siis paitsi kantajien oikeuksia ja velvollisuuksia myös laajemmin EIP:n eläkejärjestelmän uudistuksen periaatetta ja siihen sovellettavia yksityiskohtaisia sääntöjä, millä voi olla merkittäviä vaikutuksia kyseisen eläkejärjestelmän rahoitukseen ja toimintaan. Koska asiassa on lisäksi kyse useista EIP:n eläkejärjestelmän uudistuksen näkökohdista, se on varsin monimutkainen.

70 Toiseksi on niin, kuten virkamiestuomioistuin kumotussa määräyksessään (määräyksen 12, 17 ja 21 kohta) totesi, että asiakirja-aineistosta ilmenee, että kanne lähetettiin sähköisesti 25.5.2010 kello 23:59 ja se saapui virkamiestuomioistuimen kirjaamon sähköpostiosoitteeseen 26.5.2010 kello 00:00 ja että kantajat olivat kanteen nostamisen aikaan tietoisia edellä 65 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä. Lisäksi on niin, että kun kantajat olivat saaneet virkamiestuomioistuimen kirjaamolta viestin nyt käsiteltävän asian merkitsemisestä rekisteriin ja todenneet, että kyseisessä viestissä mainittiin kanteen jättämisajankohdaksi 26.5.2010, he pyysivät virkamiestuomioistuimen kirjaamoa korvaamaan kyseisen päivämäärän päivämäärällä 25.5.2010, mikä osoittaa, että kantajat halusivat nostaa kanteensa sellaisessa määräajassa, jota he pitivät mainitun oikeuskäytännön mukaan kohtuulliseksi katsottavana.

71 Kun otetaan huomioon yhtäältä edellisissä kodissa mainitut asian erityisolosuhteet ja toisaalta oikeuskäytäntö, jossa on vahvistettu kantajien eduksi vahva olettama kanteen nostamista koskevan, pitkien etäisyyksien vuoksi kymmenellä päivällä pidennetyn kolmen kuukauden viitteellisen määräajan kohtuullisuudesta (ks. tältä osin julkisasiamies Mengozzin kannanotto asiassa Uudelleenkäsittely Arango Jaramillo ym. v. EIP, C-334/12 RX-II, EU:C:2012:733, 49 kohta; tuomio 23.2.2001, De Nicola v. EIP, T-7/98, T-208/98 ja T-109/99, EU:T:2001:69, 101 ja 107 kohta ja määräys 6.12.2002, D v. EIP, T-275/02 R, EU:T:2002:306, 33 kohta; ks. myös edellä 65 kohta), kantajien kanteen, joka tässä tapauksessa nostettiin kolmen kuukauden ja yhdentoista päivän ajassa, on katsottava tulleen nostetuksi kohtuullisessa ajassa.

72 Tältä osin on täsmennettävä, että edellä 65 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaista kolmen kuukauden pituista kanteen nostamisen määräaikaa ei tässä tapauksessa voida soveltaa preklusiivisena määräaikana, vaan se voi toimia ainoastaan asianmukaisena vertailukohtana. On niin ikään todettava, että EIP ei esitä mitään perustelua, joka osoittaisi, että mainitun määräajan ylittäminen päivällä (tai jo muutamalla sekunnilla 25.5. ja 26.5.2010 välisenä yönä) riittäisi syyksi siihen, että kyseistä määräaikaa ei enää katsottaisi kohtuulliseksi, sillä perusteella, että tämä ylitys voisi tosiasiallisesti loukata sitä oikeusvarmuuden periaatetta, jonka mukaan unionin toimielinten antamat toimet tulevat tietyn määräajan jälkeen lopullisiksi.

73 EIP sitä vastoin katsoo tältä osin, että kolmen kuukauden määräajan ylityksen pitäisi aina olla perusteltu, että riidan merkitystä ja käsiteltävän asian monimutkaisuutta koskevat arviointiperusteet puoltavat tässä tapauksessa kolmen kuukauden ja kymmenen päivän ”enimmäismääräajan” soveltamista, että kantajat eivät esitä perusteluja sitä pitemmän määräajan soveltamiseksi kanteen nostamiseen ja että tässä tapauksessa kolmen kuukauden ja kymmenen päivän määräajan soveltaminen olisi mahdollistanut kantajille kanteen valmistelemisen asianmukaisella tavalla loukkaamatta heidän oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin. Edellisissä kohdissa esitetyt näkökohdat huomioon ottaen nämä väitteet on hylättävä.

74 Kaiken edellä esitetyn perusteella esillä oleva kanne on otettava tutkittavaksi.

[– –]

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Oscar Orlando Arango Jaramillo ja muut Euroopan investointipankin (EIP) toimihenkilöt, joiden nimet mainitaan liitteessä, velvoitetaan korvaamaan tästä oikeudenkäynnistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

3) EIP velvoitetaan korvaamaan asioista F-34/10, T-234/11 P ja T-234/11 P RENV–RX aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Prek Buttigieg Costeira

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä joulukuuta 2017.

Allekirjoitukset